

2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

ŠVIETIMO,
MOKSLO
IR SPORTO
MINISTERIJA

NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

Projektas “Skaitmeninio ugdymo turinio kūrimas ir diegimas”

Kompetencijomis grindžiamas ugdymo turinys: Ką turime suprasti visi?

Emilija Sakadolskienė
Savivaldybių komandoms
2020 m. rugsėjo 22 d.

Kokie yra pagrindiniai švietimo tikslai?

Ar mes esame nutarę, kas turėtų būti mokomosios programos varomoji jėga?

- Į mokinį ir jo poreikius bei prigimtį orientuota programa, laiduojanti galimybių atsiskleidimą (Kur tyrimai apie besimokančiuosius?)
- Visuomenei reikalinga programa, jaunų žmonių socializacija (Tyrimai ir svarstymai apie nūdienos gyvenimą už mokyklos ribų?)
- Dalykų logika grįsta programa; kodeksai (Pakanka ekspertų ir dalyko specialistų patarimų)

Basic Principles of Curriculum and Instruction

(Ralph Tyler, 1949)

Trys bendrųjų programų (*curriculum*) modeliai (Beane, 2013):

- Socialinio našumo (*social efficiency*) modelis
- Liberaliųjų studijų modelis
- Demokratijos pagrindų modelis

James A. Beane, (2013)

“A Common Core of a Different Sort: Putting Democracy at the Center of the Curriculum,”
Middle School Journal 44(3)(2013): 6-14.

Privalome ugdyti asmenybę

„Visuotinoji civilizacijos istorija gali nūnai įrašyti į kultūrinių laimėjimų sąrašą galutinį absoliučios asmens vertės pripažinimą. Nevalia dabar laikyti žmogaus bet kam priemone, nes jis turi savyje nepriklausomą tikslą. Iš čia aišku, jog visa tai, kas tarnauja individo išsiplėtojimui, įgauna reikšmės iš savo veikmės dydžio”.

Stasys Šalkauskis, 1919

Stasys Šalkauskis, *Tarp dviejų pasaulių: Lietuvos nacionalinės civilizacijos klausimo sintezė*, 1919.

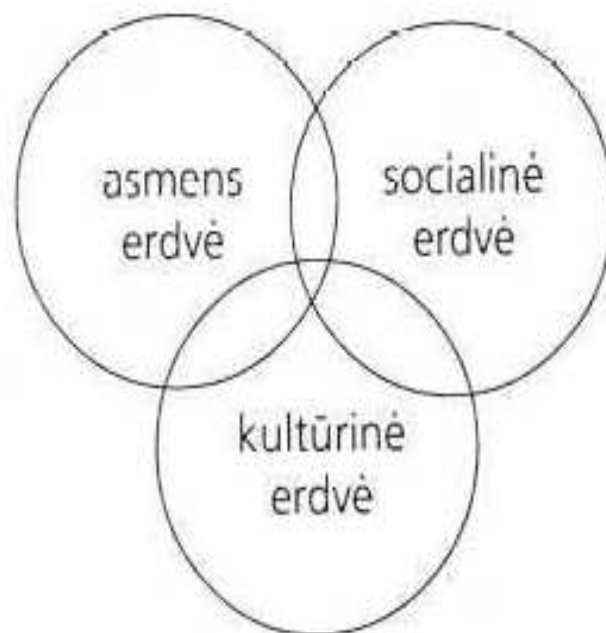
Esminės mintys (žr. P. Aleksandravičius, 2018):

- *būtinybę suderinti tautos, kaip kolektyvo, ir atskiro tautos nario, individo, išsipildymą. Nė vienas iš šių sandų negali nuskriausti kito.*
- *tauta pajėgia realizuoti savo vidinį potencialą tik tada, kai yra atsivėrusi visam pasauliui bei kitoms tautoms.*
- S. Šalkauskis siekia išryškinti fundamentalią mintį: skirtingos įtakos ne tik nesunaikino lietuvių tautos tapatybės, bet, užmezgusios vaisingą tarpusavio dialogą ir pasikeitimą patirtimi, mūsų tautą pažadino, subrandino, išryškino jos savitumą, suteikė originalią vertę.

Rekomenduojama perskaityti:

- <http://www.bernardinai.lt/straipsnis/2018-05-16-tarp-dvieju-pasauliu-s-salkauskio-mintys-apie-lietuva-ir-jos-misija-pasaulyje/169934>

Meilė Lukšienė,
„Ugdymas ir kultūra“, *Jungtys*, 2000, p. 336–360.
<https://ml100.ugdome.lt/darbai/M.Luksiene.Jungtys.pdf>

Projektas „Skaitmeninio ugdymo turinio kūrimas ir diegimas“

Nejaugi liksim prie buvusio nusistatymo?

„Iš kiekvieno –
pagal galimybes,
kiekvienam –
pagal poreikius!“

Pagrindiniai švietimo tikslai pagal Elliot Eisner (1991)

- Idėjų tyrinėjimas
- Mokymasis formuluoti savo problemas ir sugalvoti taktikas ir strategijas joms spręsti
- Skatinimas plėtoti visokių tipų raštingumą
- Mokyti jaunimą, kokia svarbi yra nuostaba
- Padėti vaikams pajusti, kad jie yra dalis jais besirūpinančios bendruomenės
- Vaikams perteikti žinią, kad jie visi turi unikalų ir svarbų asmenišką „parašą“.

Eisner, E. W. (1991)
„What really counts in schools“
Educational Leadership , 48(5) p. 10-11,14-17

V. TYRĪMAS TYRĪMAI
K. TYRĪMO TYRĪMŲ
N. TYRĪMUI TYRĪMAMS
G. TYRĪMĄ TYRĪMŲS
JN. TYRĪMŲ TYRĪMAIS
VT. TYRĪMĖ TYRĪMUOSE
Š. TYRĪME TYRĪMAI

Kompetencijomis grindžiama programa

Kompetencijos apibrėžimas Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme

Gebėjimas atlikti tam tikrą veiklą,
remiantis įgytų žinių, mokėjimų,
įgūdžių, vertybinių nuostatų visuma.

Projektas "Skaitmeninio ugdymo turinio kūrimas ir diegimas"

Kompetencijomis grįstas ugdymas yra integracinio ugdymo pagrindas

- Ugdome besimokantįjį, o ne dalyko žinovą
- Mūsų gyvenimai yra integruoti, o ne suskirstyti į stalčiukus
- Nūdienos problemos dažniausiai nesprendžiamos tik vieno mokomojo dalyko pagrindu
- Senojoje BP sukurta per 20 papildomų programų, į kurias nekreipta jokie dėmesio
- Ar turime atsakymą į mokinių mėgstamą klausimą „O kam man to reikia“?
- Nauja BP kviečia mokytojus patiems kurti 30 proc. programos.

Kas yra integruotas ugdymas? James Beane:

„Programos integravimas prasideda nuo minties, kad programos ištaka turėtų būti paties gyvenimo užduotos problemos, klausimai ir rūpesčiai“ (1995)

„Integravimas yra programos dizainas, kuriuo siekiama stiprinti asmeninės ir socialinės integracijos galimybes, programą organizuojant pagal pedagogų ir mokinių įvardytas problemas ir klausimus, nekreipiant dėmesio į mokomojo dalyko ribas“ (1997)

Projektas „Skaitmeninio ugdymo turinio kūrimas ir diegimas

Kodėl mums reikia integruoto ugdymo? Hart, Burts & Charlesworth (1997)

- Neurodidaktika: Mokiniai ieško prasmės, o sąsajos veda prie prasmės konstravimo
- Tradicinės programos prasminius ryšius užkrauna besimokantiems
- Su laiku programa pildosi naujais dalykais - perpildyta
- Verčiau identifikuoti platesnio masto – „didžiąsias“ idėjas

Projektas "Skaitmeninio ugdymo turinio kūrimas ir diegimas"

Ankstesnė stadija – diskusijos ca. 2010

- Europos Parlamento ir Tarybos rekomendacija
  - Bendravimas gimtąja kalba;
  - Bendravimas užsienio kalbomis;
  - Matematiniai gebėjimai ir pagrindiniai gebėjimai mokslo ir technologijų srityse;
  - Skaitmeninis raštingumas;
  - Mokymasis mokytis;
  - Socialiniai ir pilietiniai gebėjimai;
  - Inicijatyva ir verslumas; ir
  - Kultūrinis sąmoningumas ir raiška.
- Vidurinio ugdymo programų projektas – UPC:
  - Mokėjimo mokytis
  - Inicijatyvumo ir kūrybiškumo
  - Pažinimo
  - Komunikavimo
  - Asmeninė
  - Socialinė pilietinė

Dabartinėje programoje minimos bendrosios kompetencijos

- Mokėjimo mokytis
- Komunikavimo
- Pažinimo
- Socialinė
- Iniciatyvumo ir kūrybingumo
- Asmeninė

Naujoje programoje galiojančios kompetencijos

1. Pažinimo
2. Pilietiškumo
3. Kultūrinė
4. Kūrybiškumo
5. Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos
6. Komunikavimo

Projektas "Skaitmeninio ugdymo turinio kūrimas ir diegimas"

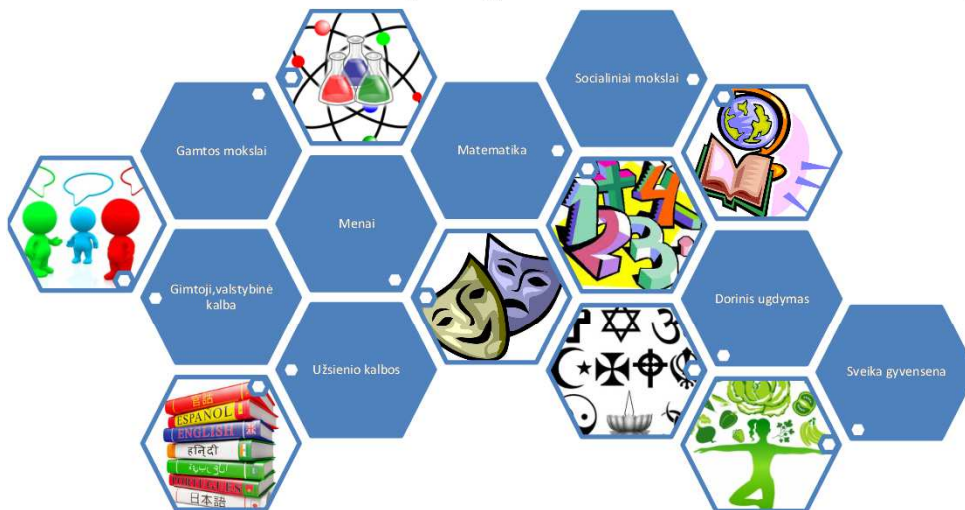
Ar BP siūlo metodikas?

- Naujos kartos mokytojas privalo spręsti kaip bus perteikiamas turinys.
- Nuotolinis ugdymas yra tik dar vienas BP kontekstas
- Skaitmeninis raštingumas yra vienas iš daugelio raštingumų

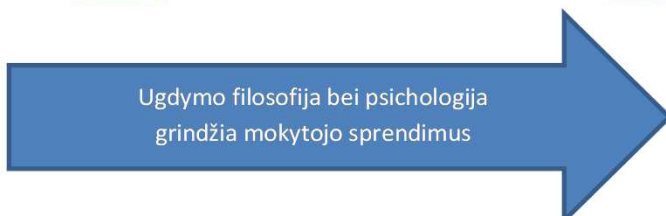
Naujų, kompetencijomis grįstų, programų turinio koncepcija

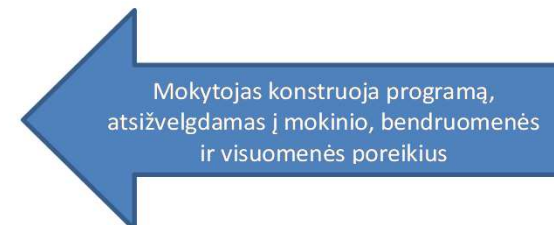
Bendrosios programos

Leidyklų, vadovėlių, išteklių autorių kūriniai

**Mokytojas –
sprendimų
priėmėjas**

Pažinimo kompetencijos sandai

- Dalyko žinios ir gebėjimai
- Kritinis mąstymas
- Problemų sprendimas
- Mokėjimas mokytis

Pilietiškumo kompetencijos sandai

- Pilietinis tapatumas ir pilietinė galia
- Gyvenimas bendruomenėje, kuriant demokratišką visuomenę
- Pagarba žmogaus teisėms ir laisvėms
- Valstybės kūrimas ir
valstybingumo stiprinimas
tarptautinėje bendruomenėje

Kultūrinės kompetencijos sandai

- Kultūrinis išprusimas
- Kultūrinė raiška
- Kultūrinis sąmoningumas

Kūrybiškumo kompetencijos sandai

- Tyrinėjimas
- Generavimas
- Kūrimas
- Vertinimas

Socialinės, emocinės ir sveikos gyvensenos kompetencijos sandai

- Savimonė ir savitvardos įgūdžiai
- Empatiškumas, socialinis sąmoningumas ir teigiamų tarpusavio santykių kūrimas
- Atsakingas sprendimų priėmimas ir elgesys, įvertinant pasekmes
- Rūpinimasis sveikata

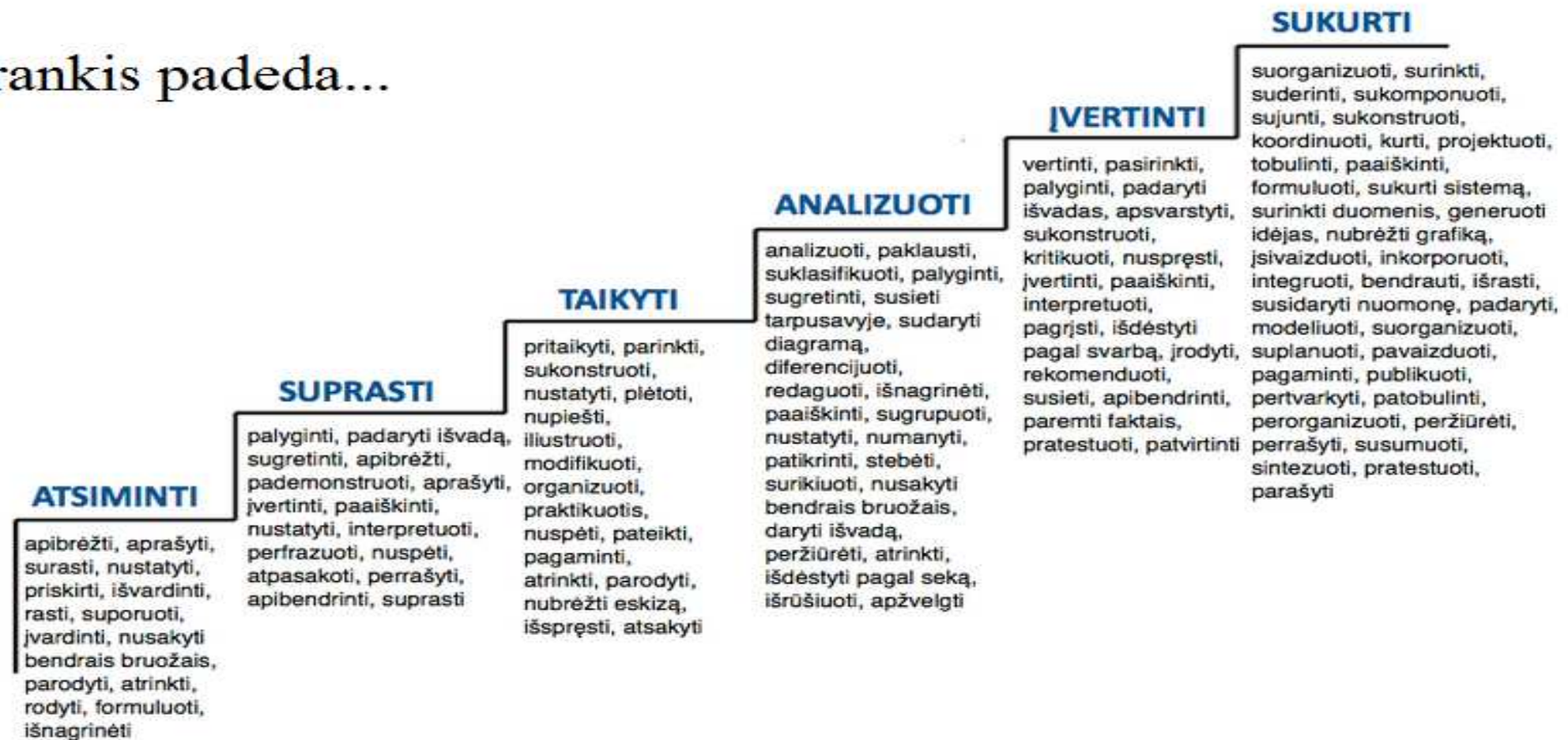
Komunikavimo kompetencijos sandai

- [illegible]

O kaip su taksonomijomis?

Ar įrankis padeda...

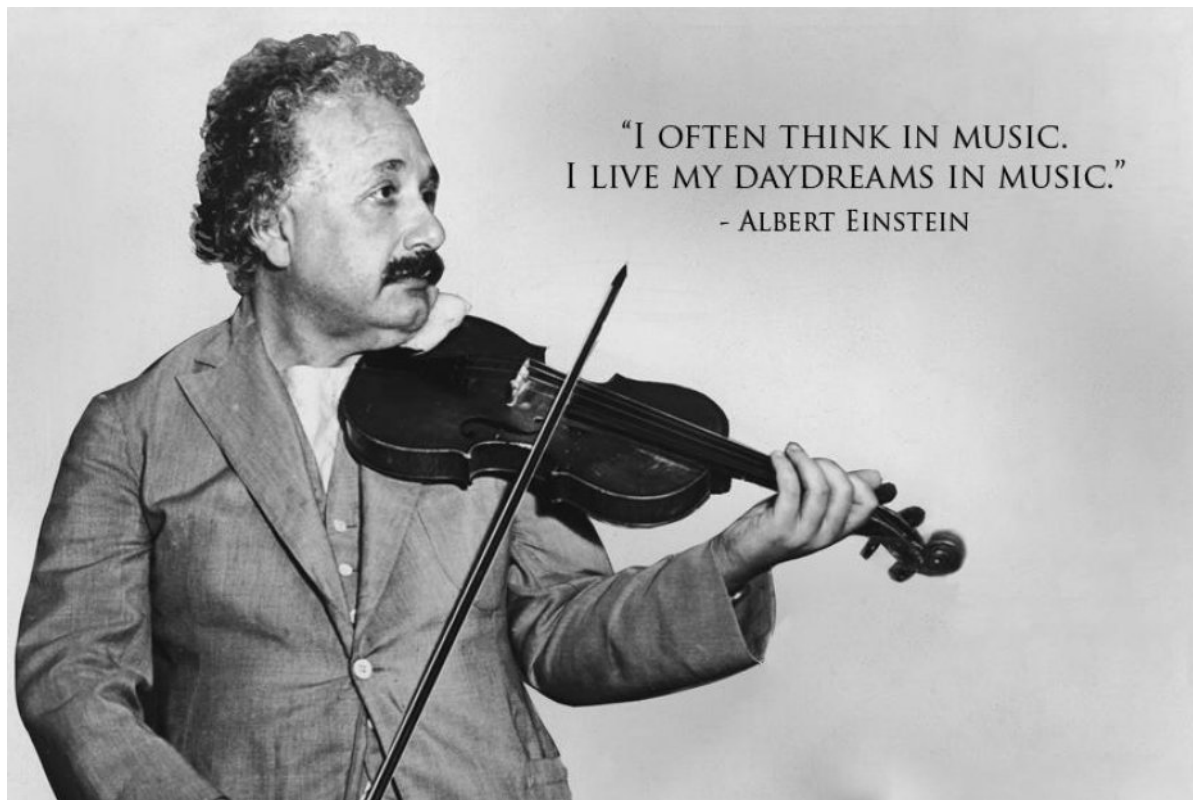

LEONARDO DA VINCI

- Mokykis menų mokslo
- Mokykis mokslo meno.
- Lavink savo pojūčius—ypač mokykis matyti.
- Suvok - viskas siejasi su viskuo.

Projektas "Skaitmeninio ugdymo turinio kūrimas ir diegimas"

Reliatyvumo teorija man toptelėjo per intuiciją, o šios intuicijos varomoji jėga buvo muzika. Mano naujas atradimas yra muzikinio suvokimo rezultatas.

Albert Einstein

Ant kiekvienos
idėjos turi būti
dedamas
estetikos
štampos, kitaip
ta idėja nebus
visavertė.

John Dewey